

Број: 01-282-8/22/P-58-441

Датум: 15. децембар 2022. године

На основу одредби члана 28. тачке 4. и 6. и члана 30. став 2. Закона о електричној енергији (Службени гласник Републике Српске, број 68/20, одлучујући о захтјеву оператора дистрибутивног система Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске“ - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електрокрајина“ акционарско друштво Бања Лука, за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 58. редовној сједници, одржаној 15. децембра 2022. године, у Требињу, донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е
**о утврђивању потребног годишњег прихода
оператора дистрибутивног система**

1. Привредном друштву Мјешовити Холдинг „Електропривреда Републике Српске“ – Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електрокрајина“ акционарско друштво Бања Лука утврђује се потребан регулаторни годишњи приход у износу од 97.693.088 КМ за дистрибуцију 1.733.476.188 kWh електричне енергије.
2. Потребан приход за надокнаду годишњих пренесених трошкова коришћења преносне мреже за Електропренос-Електроприенос а.д. Бања Лука, Независног оператора система у БиХ и системске и помоћне услуге износи 31.741.514 КМ.
3. Укупан годишњи приход за обављање дјелатности из тачке 1. и надокнаду трошкова из тачке 2. који служи за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система износи 129.434.602 КМ.
4. Одобрени приход из тачке 3. диспозитива овог рјешења примјењује се за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској који ће се примјењивати за електричну енергију испоручену од 1. јануара 2023. године.
5. Ово рјешење је коначно и објављује се у Службеном гласнику Републике Српске и на интернет страници Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) је 3. маја 2022. године примила Захтјев привредног друштва Мјешовити холдинг „Електропривреда Републике Српске“ - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електрокрајина“ акционарско друштво Бања Лука (у даљем тексту: подносилац захтјева или Електрокрајина) за одобрења тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система, број 9558/22 од 29. априла 2022.

године (у даљем тексту: захтјев), а који је у Регулаторној комисији заведен под бројем 01-282-1/22.

Захтјевом се тражи повећање регулаторног потребног прихода због повећања трошкова рада и одржавања, посебно трошкова зарада и накнада зарада, трошкова производних услуга, повећања трошкова материјала, повећања трошкова дистрибутивних губитака изазваних растом цијена електричне енергије и повећањем захтијевањег поврата на капитал.

На повећање захтијевањег регулаторног потребног прихода утицало је и повећање трошкова преноса електричне енергије и рада Независног оператора система и трошкова системских и помоћних услуга чије утврђивање је у надлежности Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК).

Регулаторна комисија је, на 43. редовној сједници одржаној 15. јула 2022. године, донијела Закључак о провођењу тарифног поступка и одржавању јавних расправа број 01-421-1/22/Р-43-240 ради одобрења тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система по захтјевима оператора дистрибутивних система који обављају дјелатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије на територији Републике Српске. Овим закључком утврђени су начин и рокови доставе коментара јавности, прописани услови и критеријуми за стицање статуса странке у поступку, одређени водитељи поступака и утврђен распоред одржавања формалних расправа.

У складу са чланом 24. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова (Службени гласник Републике Српске, број 74/21), Регулаторна комисија је, дана 15. јула 2022. године, у дневном листу „Глас Српске“ и на интернет страници Регулаторне комисије објавила Обавјештење за јавност о покренутом тарифном поступку и одржавању јавних расправа, којим је јавност упозната са основним елементима поднесених захтјева, као и о мјесту и времену одржавања формалних расправа. Овим обавјештењем заинтересована лица су позвана да поднесу своје писане коментаре на захтјеве и истовремено обавјештена да могу поднијети Регулаторној комисији захтјев за стицање статуса странке у поступку, наведени критеријуми за стицање статуса странке у поступку и рок за подношење захтјева.

До истека назначеног рока за подношење захтјева за стицање статуса странке у поступку, захтјев је доставио Мјешовити холдинг „Електропривреда“ Републике Српске Матично предузеће а.д. Требиње (у даљем тексту: МХ ЕРС МП).

Регулаторна комисија је, на 45. редовној сједници, одржаној 4. августа 2022. године размотрила поднесени захтјеви за стицање статуса странке у поступку, оцијенила да је основан, те донијела Рјешење број 01-421-6/22/Р-45-253, којим се усваја захтјев МХ ЕРС МП и утврђује статус странке у поступку ради одобрења тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система у Републици Српској.

Водитељ поступка је подносиоцима захтјева 28.7.2022. године упутио допис број 01-421-5/22, којим су номинована питања о којима ће се расправљати на формалној расправи и од подносилаца захтјева је затражено достављање додатне документације и изјашњења у циљу додатног појашњења ставки из захтјева подносиоца. Подносиоци захтјева су обавијештени да ће се на формалној расправи проводити доказни поступак за утврђивање битних чињеница на основу којих ће Регулаторна комисија донијети коначну одлуку о захтјевима, те да је неопходно, у циљу ефикаснијег рада на формалној расправи, изјашњења по наведеним питањима доставити у писаној и електронској форми, прије саме расправе на којој ће се опуномоћени представници и усмено изјаснити по наведеним питањима.

Подносилац захтјева је 23. августа 2022. године доставио тражена изјашњења и додатну документацију.

Формална расправа је одржана дана 1. септембра 2022. године, а одвијала се у складу са одредбама Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова.

Подносиоца захтјева и МХ ЕРС МП на овој расправи су заступали овлашћени пуномоћници који су приложили уредне пуномоћи у спис.

Укупан захтијевани приход за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система према захтјеву подносиоца износио је 161.651.604 КМ, од чега регулаторни потребан приход оператора дистрибутивног система 135.353.165 КМ и трошкови коришћења преносне мреже у износу од 26.298.439 КМ.

Након разматрања поднесеног захтјева са пратећом документацијом, те оцјене доказа изведених на формалној расправи, водитељ поступка је на основу одредбе члана 39. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спора сачинио извјештај са препоруком за одлучивање који је дана 15. новембра 2022. године достављен странкама у поступку – подносиоцу захтјева и МХ ЕРС МП-у, Станкама је остављен рок за подношење коментара на извјештај до 22. новембра 2022. године.

У остављеном року подносилац захтјева је доставио Коментаре и примједбе на Извјештај водитеља поступка, број 13513/22 од 22. новембра 2022. године (у даљем тексту: Коментари). Достављени коментари подносиоца захтјева разматрани су и дата су образложења у наредном тексту у тачкама на које се коментари односе.

Регулаторна комисија је, на 58. редовној сједници одржаној 15. децембра 2022. године, размотрила цјелокупну документацију из овог поступка и донијела коначно рјешење.

Приликом утврђивања укупног потребног прихода, као и приликом разматрања коментара подносиоца захтјева, Регулаторна комисија је водила рачуна о ефектима промјена на крајње купце у Републици Српској и обавези заштите крајњих купаца у смислу избјегавања наглих и великих промјена тарифних ставова у једном тарифном поступку.

План дистрибуције електричне енергије

Подносилац захтјева засновао је захтјев на потреби дистрибуције електричне енергије за кориснике дистрибутивног система у количини од 1.665.170.123 kWh на основу трогодишњег електроенергетског биланса за период 2022. до 2024. година, на основу чега је урађен и Извјештај водитеља поступка.

Регулаторна комисија је као основ за утврђивање варијабилних трошкова оператора дистрибутивног система и израчунавање тарифних ставова за коришћење дистрибутивне мреже користила податке из Електроенергетског биланса Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске“ за период 2023. до 2025. године, који је усвојен 21. септембра 2022. године, те је планирана просјечна годишња потрошња корисника дистрибутивног система подносиоца за тарифни период 2023. до 2025. година у количини од 1.733.476.188 kWh електричне енергије, планирана обрачунска снага од 13.077.682 kW, при чему су извршена потребна усаглашавања у складу са Тарифним системом за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивног система (Службени гласник Републике

Српске, број 119/22) (у даљем тексту: Тарифни систем) и планирана прекомјерно преузета реактивна електрична енергија у колични од 38.896.099 kVArh.

Одређивање потребног прихода за дјелатност дистрибуције

Регулативна основа

Подносилац захтјева доставио је потребну документацију, којом је документовао ставке које улазе у регулативну основу и њихову вриједност.

Као доказе за утврђивање регулативне основе, која представља основу за утврђивање трошкова пословне активности и поврата на капитал, подносилац је доставио финансијске извјештаје за 2021. годину, регистар сталних средстава, План пословања за 2022. годину и План пословања за период 2022-2024. године, те списак средстава у припреми на дан 31. децембар 2021. године. Достављен је и аналитички преглед средстава у припреми на дан 31. децембра 2021. године. Нелиценцираних средстава нема у регистру сталних средстава, па самим тим нису укључена у регулативну основу.

Анализом финансијских извјештаја и достављене документације, те на основу изјава подносиоца захтјева, процијењена је нето вриједност сталне имовине на дан 31. децембар 2022. године, према полугодишњим финансијским извјештајима за 2022. годину, пројектованим на 31. децембар 2022. године. Средства у припреми су прихваћена на начин како је достављено у захтјеву. Подносилац захтјева није правилно примјенио одредбе Методологије за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног дистрибутивног система – у даљем тексту: Методологија (Службени гласник Републике Српске, број 11/22) да се приликом израчунавања регулативне основе нето вриједност сталне имовине умањи за трошак амортизације текуће године, као и да се вриједност средстава у припреми, која улазе у регулативну основу, признају као половина вриједности средстава чије се активирање планира у тарифном периоду. Вриједност трајних обртних средстава која су саставни дио регулативне основе израчуната је у складу са Методологијом, према подацима из финансијских извјештаја за 2021. годину.

Подносилац захтјева доставио је примједбе на начин обрачуна вриједности регулативне основе. Примједба се односила на износ вриједности сталне имовине која је пројектован на дан 31.12.2022. године, као и на начин обрачуна средстава у припреми. Подносилац захтјева је навео да је износ трајних обртних средстава обезвријеђен за разлику у потребним данима за финансирање трајних обртних дана, из разлога што је подносилац захтјева тражио повећање броја дана (периода везивања) за материјал, потраживања и обавезе.

Регулаторна комисија сматра да је регулативна основа утврђена у складу са Методологијом. С обзиром да се тарифни поступак води у току 2022. године, а тарифни период се односи на период 2023-2025. година било је потребно извршити умањење вриједности сталне имовине за трошак амортизације који је настао у 2022. години, као и увећати за износ активираних средстава такође у 2022. години. У датом тренутку Регулаторна комисија је на располагању имала полугодишње извјештаје за 2022. годину на основу којих је извршила процјену сталних средстава на дан 31.12.2022. године. Такође, не може се прихватити примједба која се тиче

начина обрачуна вриједност трајних обртних средстава која су саставни дио регулативне основе из разлога што су трајна обртна средства израчуната у складу са Методологијом, према подацима из финансијских извјештаја за 2021. годину. Након извршених корекција одређена је вриједност регулативне основе што је приказано у табели 1.

Табела 1. Регуллативна основа (КМ)

ОПИС	ОДОБРЕНО
Стална средства на дан 31.12.2022.	380.799.399
Расходовано стална средства у 2023. години	230.198
Средства у припреми у 2023. години	15.909.128
Амортизација у 2023. години	28.000.000
Трајна обртна средства у 2023. години	4.289.460
Стална средства на дан 31.12.2023.	360.523.765
Регуллативна основа у 2023. години	364.813.225
Расходовано стална средства у 2024. години	230.198
Средства у припреми у 2024. години	13.989.128
Амортизација у 2024. години	28.200.000
Трајна обртна средства у 2024. години	4.289.460
Стална средства на дан 31.12.2024.	347.042.695
Регуллативна основа у 2024. години	351.332.155
Расходовано стална средства у 2025. години	230.198
Средства у припреми у 2025. години	12.069.820
Амортизација у 2025. години	28.400.000
Трајна обртна средства у 2025. години	4.289.460
Стална средства на дан 31.12.2025.	339.396.535
Регуллативна основа у 2025. години	343.685.995
Препорука регулативна основа	353.277.125

Трошак амортизације

Подносилац захтјева је навео да је процјена вриједности имовине вршена закључно са датумом 31.12.2020. године, а књижена је под 1.1.2021. године. Процијена је довела до повећања вриједности сталне имовине, па самим тим и трошкова амортизације. На износ трошка амортизације утиче и активирање средстава према планираној динамици.

Након анализе наведеног трошка, Регулаторна комисија је одобрила износ амортизације у цјелости на сву сталну имовину, која улази у регулативну основу у складу са финансијским извјештајима подносиоца захтјева, као и на имовину која се планира активирати у тарифном периоду у износу од **28.200.000** КМ.

Трошкови материјала

Као основу за одређивање трошкова материјала подносилац захтјева је користио План пословања за период 2022-2024. године уз увећање трошкова од 50%.

Према изјави подносиоца захтјевани износ трошкова материјала прилагођен је тренутном стању на тржишту, те да трошкови материјала у 2022. години одступају од планираних, јер је дошло до огромног скока и раста цијена за преко 50%. Подносилац захтјева је после формалне расправе доставио и додатну

документацију као доказе за пораст цијена материјала. Такође, подносилац захтјева је доставио коментар на утврђени износ трошка материјала, гдје се захтјева да Регулаторна комисија приликом обрачуна трошка материјала уважи скок цијена материјала у износу од 50% повећања у односу на планску вриједност. Сугерисали су и на чињеницу да се водитељ поступка позива на ревизорски извјештај за 2021. годину који у датом моменту није био обављен, као и да просјечна вриједност није утврђена према подацима из извјештаја. Регулаторна комисија је податке за 2019 – 2020. годину преузела из ревизорских извјештаја и то за сегмент дјелатности дистрибуције, а подаци за 2021. годину су преузети из захтјева подносиоца јер ревизорски извјештај за 2021. годину није био усвојен. Разлог у израчуна просјечене вриједности трошка материјала је тај што је Регулаторна комисија анализирала податке који се односе само на сегмент дистрибуције.

Евидентно је постојање инфлације и опште повећање цијена, али достављена документација за набавку материјала по појединим ставкама у поређењу са одобреним ставкама материјала из претходног тарифног поступка није једнозначно идентификовала поједине ставке, па није било могуће вршити њихово поређење како би се прихватио захтијевани проценат пораста трошкова. Износи за поједине ставке материјала нису довољно транспарентни, а самим тим и довољно поуздани, те је Регулаторна комисија утврдила трошкове материјала на начин да се просјечни остварени годишњи трошкови материјала за период 2019-2021. године, који су преузети из ревизорских извјештаја подносиоца захтјева за сегмент дјелатности дистрибуције, увећају за:

- 11,5% процијењена стопа инфлације за период 2022. на 2021. годину на основу података Завода за статистику за првих девет мјесеци ове године и
- 1% процијењена годишња стопа инфлације за период 2023-2025. године, као што је приказано у табели 2.

Табела 2. Трошкови материјала (КМ)

Просјек остварења 2019-2021.	3.517.483
2022. (инфлација 11,5%)	3.921.994
2023. (инфлација 1%)	3.961.214
2024. (инфлација 1%)	4.000.826
2025. (инфлација 1%)	4.040.834
ОДОБРЕНО 2023-2025.	4.000.958

Трошкови рада

Подносилац захтјева је образложио да је захтијевани износ зарада достављен на основу Плана пословања за период 2022-2024. године, а као резултат систематизације радних мјеста које су 2020. години донијеле управе предузећа свих оператора дистрибутивних система, на основу Студије реструктурирања оператора дистрибутивног система и снабдјевача (26. марта и 15. октобра 2019. године, коју је урадио консултант „PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o.“ Загреб, (у даљем тексту: Студија PWC) и посљедњег колективног уговора закљученог између послодавца и запослених.

Студија PWC, која је проистекла из одлуке Владе Републике Српске о усвајању Програма реорганизације Мјешовитог холдинга „Електорпривреде Републике Српске“ Матично предузеће а.д. Требиње, фаза 1 – реорганизација дистрибутивних предузећа и успостављање јавног снабдијевања чији приједлог је у складу са Законом о електричној енергији израдио МХ ЕРС МП у децембру 2020. године, а на

коју се оператори дистрибутивног система позивају да представља основ за утврђивање трошкова зарада у овом тарифном поступку, даје смјернице за израду нових систематизација радних мјеста по операторима дистрибутивног система, предвиђа јединствен број радних позиција по опису радног мјеста и потребној квалификационој структури (161 радно мјесто), али не утврђује и број извршилаца по појединим позицијама, јер то зависи од величине и специфичности дистрибутивног подручја.

Подносилац захтјева је у коментарима навео да је Електрокрајина смањила број запослених за 1/3 и да је погрешна констатација од стране водитеља поступка да Студија PWC не утврђује тачан број извршилаца, већ да је број извршилаца по радним мјестима утврђен од стране вођства пројекта уз одобрење наручиоца пројекта. Наведено је да је нетачна констатација да је "реализовано смањење од 15%" јер је реализовано смањење од 33%. Подносилац захтјева сматра да је погрешан приступ водитеља поступка неуважавање чињенице да је извршена реорганизација вођена од стране реномиране свјетске консултатске куће, по уговору са Владом Републике Српске, као и то да Електрокрајина мора поштовати систематизацију и организацију одобрену од стране власника. У Коментарима је наведено да би у случају да се прихвати утврђени трошак зарада од стране водитеља поступка требало увећати за стопу инфлације у 2022. години и очекивану инфлацију за тарифни период. У случају да се задржи предложени трошак зарада Електрокрајина је приморана да размисли о смањењу плата линеарно или додатном смањењу радника.

Оператори дистрибутивних система су својим систематизацијама радних мјеста, пратећи смјернице Студије PWC у којој се не предвиђа укупан број извршилаца, одредили потребан број извршилаца за свако специфицирано радно мјесто, односно укупан потребан број запослених, при чему су испоштовали препоруку (закључак) о смањењу броја запослених за 15%, а смањење у Електрокрајини је било и веће, с тим да се ово смањење није односило на смањење броја запослених у дистрибутивној дјелатности, него на смањења укупног броја запослених у дистрибутивним предузећима, тј. дистрибуцију и снабдијевање. Такође, треба истаћи да је Студија PWC указала да је затечени број запослених у електродистрибутивним предузећима за 42% већи од европских добрих пракси.

Упоредно сагледавање карактеристика дистрибутивне мреже и то трошкова захтијеваних зарада сведених на јединицу дужине мреже, број корисника мреже и потрошње између оператора дистрибутивних система у Републици Српској, указује на изузетно велика одступања између оператора дистрибутивних система међусобно, која су добрим дијелом повезана са густином крајњих купаца и потрошње, те конфигурацијом терена. Такође, поређење ових параметара са параметрима земаља из окружења (Србија, Хрватска, Црна Гора и Федерација БиХ), указује на значајна одступања, поготову када се има у виду развијеност поређених земаља и њихов БДП по становнику.

Према томе, захтијевани модел за утврђивање повећања трошкова зарада који на основу недовољно утемељеног потребног броја запослених и квалификационе структуре броја извршилаца која фаворизује радна мјеста са вишим стручним спремама, у односу на број запослених и квалификациона структуру из 2007. годину, се не може безусловно прихватити и сматрати у потпуности оправданим. Такође, овај захтјев није прихватљив и због тога што су и поменуте 2007. године оператори дистрибутивних система обављали своју дјелатност у складу за законом тј. без значајнијих сметњи, а са друге стране у посматраном периоду није дошло до значајног повећања параметара мреже. Осим тога, и сама Студија PWC на коју се оператори дистрибутивног система позивају указује на значајно веће одступање

броја запослених од добрих европских пракси у односу на предложено и реализовано смањење од 15%.

С обзиром на горе наведено, односно да не постоје довољно поуздане и утемељене чињенице на основу којих би се без сумње оправдали трошкови зарада, њихов износ за наредни тарифни период је утврђен полазећи од одобреног трошка зарада дјелатности дистрибуције у тарифном поступку из 2007. године, када су ови трошкови посљедњи пут мијењани, уз увећање од 77% колико је износило повећање просјечних бруто зарада у Републици Српској у периоду 2021/2007. година. Регулаторна комисија није прихватила утицај хиперинфлаторних кретања цијена на трошкове зарада након 2021. године, како не би учествовала у додатном креирању инфлације и наставку негативних трендова, те се горњи коментар није могао уважити.

На овај начин је уважен принцип једнакости запослених у Републици Српској и заштићен стандард запослених у операторима дистрибутивних система. Такође, изјашњења представника оператора дистрибутивних система о потреби запошљавања и задржавања високообразованог и стручног кадра, посебно техничке струке, је оправдано и приоритетно, а због свега претходно образложеног то је потребно постићи у оквиру трошкова зарада утврђених на наведени начин, не улазећи при томе у потребан број запослених и појединачне зараде. Регулаторна комисија је прихватила препоруке водитеља поступка, те одобрила трошкове зарада у износу од 32.193.676 КМ, као што је приказано у табели 3.

Табела 3. Трошкови зарада (КМ)

ОДОБРЕНО 2016. (2007.)	18.188.517
ОДОБРЕНО 2016. (2007.) (Захтјев)	18.135.894
ОСТВАРЕНО 2021.	37.165.300
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	44.243.745
ОДОБРЕНО 2023-2025.	32.193.676

Трошкови производних услуга

Подносилац захтјева је образложио да је захтијевани износ трошкова производних услуга усклађен са планским величинама за период 2022-2024. Навео је и разлоге који су довели до раста наведених трошкова, а то су првенствено трошкови софтвера, те трошкови који се односе на услуге и планско одржавање сталних средстава. Такође, трошкови који су у претходном периоду третирани као заједнички приликом реструктурирања алоцирани су на дјелатност дистрибуције.

Трошкови производних услуга (трошкови услуга на изради учинака, трошкови транспортних услуга, трошкови ПТТ услуга, трошкови услуга одржавања, трошкови осталих услуга, трошкови закупнина, трошкови рекламе и пропаганди) утврђени су као просјечни годишњи трошкови за период 2019-2021. године, који су преузети из ревизорских извјештаја. Трошкови транспортних услуга из 2019. и 2020. године умањени су због упоредивости са трошковима из 2021. године када је дошло до смањења трошкова ПТТ услуга због одвајања дјелатности снабдијевања. Процент смањења ових трошкова утврђен је као однос трошкова из 2021. и трошкова за 2020. годину.

На основу цјеловите анализе документације подносиоца, Регулаторна комисија утврдила је трошкове производних услуга у износу од **6.037.101 КМ**.

Трошкови нематеријалних услуга

Подносилац захтјева је образложио да је захтијевани износ трошкова нематеријалних услуга преузет из трогодишњег плана пословања 2022-2024. година. Трошкови нематеријалних услуга (трошкови адвокатских услуга, трошкови ревизије, трошкови услуга одржавања софтвера, трошкови консултантских услуга, трошкови репрезентације, трошкови непроизводних услуга, трошкови премија осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарина, остали нематеријални трошкови, трошкови пореза и доприноса, судске таксе) утврђени су као просјечни годишњи трошак за период 2019-2021. године, према подацима из ревизорских извјештаја подносиоца захтјева у износу од **3.867.880 КМ**.

Када су у питању нематеријални трошкови који се односе на вертикално интегрисано предузеће МХ ЕРС МП њихово постојање датирало је из времена када се МП финансирао првенствено из средстава која су им уплаћивала зависна предузећа, што данас није случај, с обзиром да МХ ЕРС МП има више извора финансирања.

Осим тога, с обзиром да је извршено реструктурирање МХ ЕРС и да су оператори дистрибутивног система независна привредна друштва, што је законом прописано, основа за признавање овог трошка, у оквиру регулаторног потребног прихода, не постоји. С друге стране, МХ ЕРС МП је већински власник оператора дистрибутивног система и по том основу може да располаже и управља припадајућом оствареном добити, која се одобрава у оквиру потребног прихода оператора дистрибутивних система.

Регулаторна комисија је одобрила трошак у износу од **948.213 КМ**, за побољшање квалитета услуге дистрибутивне дјелатности (трошкови развоја који се не капитализују).

Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (Трошак дистрибутивних губитака)

Подносилац захтјева је за израчунавање количине дистрибутивних губитака користио податке из електроенергетског биланса и одобрене проценте дистрибутивних губитака по напонским нивоима Рјешења о утврђивању цијена дистрибуције електричне енергије број 01-213-60/15/Р-08-117 од 25.03.2016. године.

Количина дистрибутивних губитака утврђена је анализом резултата из Студије губитака, која је једина званична студија везана за ову проблематику у Републици Српској („Прорачун губитака електричне енергије у електродистрибутивним мрежама Електропривреде Републике Српске“, Београд, септембар 2002. године, чији наручилац је била „Електропривреда Републике Српске“, Требиње, а обрађивач „Електроенергетски координациони центар“, Београд, руководилац истраживања проф. др Никола Рајаковић). Такође, на нивоу МХ „ЕРС“ МП а.д. Требиње од стране Дирекције за послове ОДС-а врше се одређене активности по питању смањења дистрибутивних губитака на подручју свих пет ОДС-ова, те се израђују јединствени оперативни планови.

За израчунавање трошка дистрибутивних губитака подносилац захтјева је навео да је коришћена процијењена цијена 0,1031 КМ/кWh, која је добијена имајући у виду:

- „одлуку НОС БиХ“ да док се не стекну услови да се електрична енергија за покривање губитака у преносном систему може набављати на тржишту, по цијенама које ће, барем приближно, одражавати трошкове производних јединица, а да износ

тарифе за системску услугу неће изазвати тарифни шок код крајњих купаца, мандаторно одређују јединичну цијену преносних губитака у износу од 109,94 КМ/МWh и

- Консултације на нивоу МХ „Електропривреде Републике Српске“.

У Коменатрима је истакнуто да је неопходно заштитити електродистрибутивна предузећа од овог ризика убудуће. Наиме, оператор дистрибутивног система треба сносити ризик количине остварених губитака, али никако и цијене те енергије, јер задатак оператора дистрибутивног система није тржиште електричне енергије и спекулатива, већ поуздана и економична дистрибуција исте до свих корисника мреже. Захтјевано је да се ризик промјене цијене ове енергије избаци из пословања свих електродистрибутивних предузећа. Сматрају да је начин набавке енергије за преносне губитке у БиХ исправан правац, те да треба бити примјењен и у овом случају. Електропренос БиХ нема никакав ризик по питању цијене енергије, јер ДЕРК БиХ врши набавку енергије за покривање губитака преносног система.

Чланом 22. Методологије прописано је да је оператор дистрибутивног система дужан да образложи захтијеване стопе дистрибутивних губитака, посебно техничких и нетехничких, за сваку годину регулаторног периода, те да прати губитке у дистрибутивној мрежи и предузима мјере за њихово смањење, као и да Регулаторна комисија утврђује одобрену стопу дистрибутивних губитака, на основу захтијеване стопе дистрибутивних губитака и достављене документације (анализе, студије...) оператора дистрибутивних система, анализом параметара мреже: структуре и стања мреже и мјерних уређаја, структуре потрошње електричне енергије, упоредним анализама и другим расположивим подацима.

На основу података достављених у захтјевима и у току редовног извјештавања евидентно је да се дистрибутивни губици смањују из године у годину и да још има простора за њихово даље постепено смањење с обзиром на чињеницу да још увијек постоје значајне разлике у остварењу између оператора дистрибутивног система у Републици Српској и одступања у односу на студију губитака и губитака на дистрибутивној мрежи у окружењу. Стога Регулаторна комисија сматра да је неопходно наставити са провођењем мјера за смањење дистрибутивних губитака, да се и даље задржи једнообразан приступ и да се проценти одобрених дистрибутивних губитака смање како је приказано у табели број 4. док је Електрокрајина обавезна да предузме додатне активности на смањењу дистрибутивних губитака и достигне ниво осталих оператора дистрибутивних система, а у циљу елиминасања трошкова неодобрених дистрибутивних губитака који падају на њен терет, те се наведени коментар није могао прихватити.

Табела 4. Проценти дистрибутивних губитака по напонским нивоима – одобрено 2016. године и одобрено 2023-2025.

(%)	Одобрено 2016.	Одобрено 2023-2025.
Губици у 35 kV	1,20	1,00
Губици у 10 kV	2,80	3,00
Кумулативни губици у 35 и 10 kV	4,00	4,00
Губици у 0.4 kV технички	8,00	6,50
Губици у 0.4 kV не-технички	1,70	0,50
Кумулативни губици у 0.4 kV	13,70	11,00
Укупни губици	11,36	8,97

Одобрени проценти се примјењују на преузету енергију за сваки ниво појединачно и препорука је да се исти проценти губитака по напонским нивоима примјене једнако на све операторе дистрибутивних система у Републици Српској.

Примјеном процената табеле 4. добијени су дистрибутивни губици за сва операторе дистрибутивног система, као је приказано у табели 5.

Табела 5. Дистрибутивни губици ОДС-ова

		Електро крајина	Електро- Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро- Херцеговина	УКУПНО
Потрошња укупна	(GWh)	1.733,48	710,67	540,00	362,25	228,04	3.574,43
Потрошња на 0.4 kV	(GWh)	1.260,40	499,90	397,84	290,55	167,70	2.616,39
Губици у 0.4 kV технички	(%)	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50
Губици у 0.4 kV не-технички	(%)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Губици у 10 и 35 kV	(%)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Губици 0.4 kV укупни	(%)	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00
Преузето за 0.4 kV	(GWh)	1.416,18	561,69	447,01	326,46	188,43	2.939,77
Потрошња на 10 kV	(GWh)	472,81	169,96	108,63	67,41	35,88	854,69
Губици 10 kV укупни	(%)	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Преузето за 10 kV	(GWh)	487,43	175,22	111,99	69,50	36,99	881,13
Потрошња на 35 kV	(GWh)	0,27	40,80	33,53	4,29	24,46	103,35
Губици у 35 kV	(%)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Преузето у 35 kV	(GWh)	0,27	41,21	33,87	4,33	24,70	104,39
Потребно преузети	(GWh)	1.903,88	778,12	592,87	401,73	250,13	3.926,73
Губици укупни	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29
Губици укупни	(%)	8,95	8,67	8,92	9,83	8,83	8,97
Губици не-технички	(%)	0,37	0,36	0,38	0,41	0,38	0,37
Губици технички	(%)	8,58	8,31	8,54	9,42	8,45	8,60
Губици 0.4 kV технички	(GWh)	148,70	58,98	46,94	35,64	19,79	310,03
Губици 0.4 kV не-технички	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Губици 0.4 kV укупни	(GWh)	155,78	61,79	49,17	34,00	20,73	324,73
Губици 10 kV	(GWh)	14,62	5,26	3,36	2,17	1,11	26,52
Губици 35 kV	(GWh)	0,00	0,41	0,34	0,05	0,25	1,05
Укупни технички губици	(GWh)	163,32	64,65	50,63	37,85	21,14	337,59
Укупни не-технички губици	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Укупни губици	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29

У табели 6. дат је преглед процената дистрибутивних губитака одобрених у претходном тарифном поступку 2016. године, остварених у 2021. години и одобрени проценти дистрибутивних губитака за тарифни период 2023-2025. године.

Табела 6. Дистрибутивни губици у % (одобрени 2016, остварени 2021, захтијевани и одобрени за тарифни период 2023-2025)

	Електро крајина	Електро- Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро- Херцеговина	УКУПНО
ОДОБРЕНО 2016./ЗАХТИЈЕВАНО	11,61%	11,35%	10,17%	12,23%	11,28%	11,36%
ОСТВАРЕНО 2021.	12,86%	8,78%	4,93%	9,76%	8,48%	10,33%
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	8,95%	8,67%	8,92%	9,83%	8,83%	8,97%

Дакле на основу наведеног подносиоцу захтјева Електрoкpaјини одобрени су дистрибутивни губици у колични од 170,41 GWh за планирану годишњу потрошњу крајњих купаца од 1.733,48 GWh, умјесто захтијеваних 211,45 GWh, док су губици за све операторе дистрибутивног система у Републици Српској одобрени у износу од

352,29 GWh за планирану годишњу потрошњу крајњих купаца од 3.574,43 GWh, уместо захтијеваних 434,34 GWh.

Када је у питању цијена набавке електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака, 10. и 11. новембра 2022. године Регулаторној комисији су оператори дистрибутивних система у Републици Српској доставили „допуне захтјева“ у којима се наводи да су од МХ ЕРС МП добили понуду за набавку електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака по цијени од 0,1800 KM/kWh.

Регулаторна комисија има обавезу и надлежност заштите крајњих купаца и електроенергетских субјеката од скоковитих промјена тарифних ставова. Наведена цијена електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака би представљала енормно повећање овог трошка, који би се значајно одразио на кориснике дистрибутивног система (Табела 7), због чега је одлучено да се цијена дистрибутивних губитака одобри у износу од 0,1090 KM/kWh.

Табела 7. Трошкови губитака (одобрени и захтијевани за тарифни период 2023-2025.)

	Цијена 2016. 0,057 KM/kWh	Цијена 0,1090 KM/kWh	Цијена 0,0180 KM/kWh
Потрошња (kWh)	3.574.432.961	3.574.432.961	3.574.432.961
Губици (kWh)	352.293.415	352.293.415	352.293.415
Цијена губитака (KM/kWh)	0,057	0,109	0,18
Губици (KM)	20.080.725	38.399.982	63.412.815

У табели број 8. приказани су износи захтијеваних и препоручених дистрибутивних губитака и припадајући трошкови.

Табела 8. Дистрибутивни губици – износ и трошак (захтијевани и одобрени за тарифни период 2023-2025.)

		Електро крајина	Електро- Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро- Херцеговина	УКУПНО
ЗАХТИЈЕВАНО	kWh	211.450.609	84.116.021	64.705.818	46.172.751	27.894.038	434.339.237
ЗАХТИЈЕВАНО	KM	21.800.558	8.672.362	6.671.170	4.760.411	2.875.875	44.780.375
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	kWh	170.405.245	67.454.451	52.869.596	39.479.892	22.084.232	352.293.415
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	KM	18.574.172	7.352.535	5.762.786	4.303.308	2.407.181	38.399.982

Подносилац захтјева је у Коментарима навео да сматра да је предложено смањење дистрибутивних губитака потребно редуковати и посебно водити рачуна да одобрени проценат кумулативних губитака на 0,4 kV не буде испод 12%. Такође, подносилац наводи да ће свако смањење одобрених процената дистрибутивних губитака додатно умањити способност предузећа за адекватне инвестиционе активности у НН мрежу.

Достављени коментар се није могао прихватити, јер како је већ наведено, неопходно је наставити са провођењем мјера за смањење дистрибутивних губитака, а из остварених дистрибутивних губитака у другим операторима дистрибутивног система јасно је да могућности за то постоје.

Укупни трошкови пословне активности

Регулаторна комисија је одлучила да се годишњи контролисани трошкови рада и одржавања коригују коефицијентом ефикасности у износу од 1%, те су укупни одобрени годишњи трошкови пословне активности приказани у табели 9.

Табела 9. Трошкови пословне активности (KM)

ОПИС	ОДОБРЕНО 2016	ЗАХТЈЕВ	ОДОБРЕНО 2023-2025.
Трошкови амортизације	24.345.361	29.000.000	28.200.000
Контролисани трошкови рада и одржавања	28.056.546	61.518.745	47.047.828
Трошкови материјала	3.364.379	6.375.000	4.000.958
Трошкови зарада и накнада зарада	18.188.517	44.243.745	32.193.676
Трошкови производних услуга	2.322.086	6.020.000	6.037.101
Нематеријални трошкови (дио)	3.233.351	3.931.787	3.867.880
Нематеријални тр.(вертикално интегр.предузеће)	948.213	948.213	0
Трошкови развоја који се не капитализују	-	-	948.213
Коефицијент ефикасности (%)	-	-	1%
Контролисани трошкови рада и одржавања – кориговани	28.056.546	61.518.745	46.577.349
Неконтролисани трошкови рада и одржавања (Нематеријални трошкови - дио)	-	-	-
Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (трошак дистр. губитака)	11.189.791	21.800.558	18.574.172
УКУПНО ТРОШКОВИ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ	63.591.698	112.319.303	93.351.521

У Коментарима је достављена примједба на погрешну примјену коефицијента ефикасности приликом израчуна. Наведено је да примјена коефицијента ефикасности у највећој мјери умањује трошкове рада, као и то да ефекат инфлације није уважен у складу са чланом 18. Методологије.

Коефицијент ефикасности је умањио годишње контролисане трошкове рада и одржавања за 1% и примјењен је у складу са Методологијом, при чему је у табели 15. Извјештаја водитеља поступка укупан износ контролисаних трошкова рада и одржавања био погрешан и није представљао збир претходно утврђених појединачних ставки, док је у табели 24. у којој је приказан укупан потребан приход по ставкама био исправан износ у којој је приказан укупан потребан приход по ставкама био исправан износ од 47.047.828 KM колико је и одобрено.

Вриједност капитала

Подносилац захтјева је навео да приказани износ капитала сматра неопходним за финансирање регулативне основе пословне дјелатности.

Подносилац захтјева је навео да је до одређеног пада капитала дошло због прве примјене МСФИ 9, гдје су исправили сва потраживања старија од пола године, док су старе рачуноводствене политике предвиђале да се потраживања исправљају након годину дана. На основу анализе коју је радио Економски институт из Београда у сарадњи са ревизорском кућом ДЕЛОИТ, управа је донијела одлуку да се иде исправнијим путем опрезности и исправљају сви купци електричне енергије, што је довело до губитка, односно корекција капитала, као и пада нераспоређене добити. Што се тиче позајмљеног капитала, исти је искориштен за потребе обнављања дистрибутивне мреже, санације и реконструкције далековода, трафо станица, нисконапонске мреже као и измјештања мјерних мјеста и уградње АММ, SCADA уређаја, то јесте сви кредити су позајмљени за финансирање основне енергетске структуре. Подносилац је у Коментарима доставио примједбе на признати износ

вриједност сопственог капитала, као и на износ позајмљених средстава. Подносилац захтјева сматра да у обрачун вриједности капитала треба укључити дуг по основу емитованих обвезница у износу 27.436.000 КМ јер је Електрокрајина била принуђена ући у аранжман емисије обвезница због нагомиланих обавеза (великим дијелом узрокованих и одобреним износом трошкова рада из претходних тарифних поступака) који су значајно утицали на готовински ток предузећа. Такође, подносилац је у Коментарима навео да је Електокрајина преузела задужење снабдјевача за Оператора система подстицаја и енергију преузету из обавезног откупа у виду репрограма дуга.

Према Методологији извори финансирања регулативне основе су сопствени капитал и позајмљени капитал (дугорочни кредити) у висини рационално и обазриво ангажованих средстава према финансијским извјештајима предузећа. Признаје се искључиво позајмљени капитал који се користо за финансирање сталних средстава потребних за обављање дистрибутивне дјелатности, те наведени коментар није оправдан. Анализом укупног капитала према подацима из ревизорских извјештаја за 2021. годину евидентан је недостатак капитала за финансирање регулативне основе.

У табели 10. приказан је преглед утврђене структуре капитала потребне за финансирање регулативне основе и капитала из претходног тарифног поступка вођеног 2016. године.

Табела 10. Структура капитала

ОПИС	2016	ОДОБРЕНО
Регулативна основа	407.536.279	353.277.125
Регулативна основа коригована због недостатка капитала	407.536.279	322.107.229
КАПИТАЛ		322.107.229
<i>Основни капитал</i>		92.276.623
<i>Резерве</i>		2.066.924
<i>Ревалоризационе резерве</i>		178.470.882
<i>Нераспоређени добитак</i>		16.704.311
Сопствени капитал	368.280.325	289.518.740
Позајмљени капитал (дуг. кред.)	39.255.954	32.588.489

Стопа поврата и поврат на капитал

У достављеном захтјеву, стопа поврата на сопствени и позајмљени капитал износи 6,7% и иста је примјењена приликом обрачуна захтијевањег поврата на капитал. Ова стопа је, према наводу подносиоца захтјева, примјер добре праксе из Европских земаља и њихових дистрибуција, презентоване од стране консултанта из базе података „PwC Strategy & Power & Utilities“ центра изврсности из Њемачке.

Приликом утврђивања захтијеване цијене позајмљеног капитала, водило се рачуна о цијени годишњег Еурибор-а, који је у моменту одобравања кредита био негативан, а сада је 1,5 %, што довело до повећања трошкова позајмљеног капитала.

Подносилац захтјева доставио је „Извјештај о процијени висине стопе поврата на капитал за З.П. Електрокрајина А.Д. Бања Лука“, септембар 2022. године, као доказ за захтијевану стопу поврата.

Подносилац захтјева је у Коментарима навео примједбу да водитељ поступка није имао једнообразан приступ приликом утврђивања стопе поврата и вриједности регулативне основе. Сматра да је приликом обрачуна требало користити каматна стопа од 5% колико је износила у посљедњој емисији државних обвезница објављеној 27.9.2022. године на Бањалучкој берзи. Подносилац захтјева сматра да су све наведене стопе у складу са чланом 24. Методологије утврђене паушално без детаљног утемељења, као и то да водитељ поступка није уврстио стопу инфлације у саму формулу према члану 24. Методологије.

Стопа поврата на капитал је, у складу са Методологијом, утврђена као пондерисани трошак капитала који укључује трошак сопственог капитала и трошак позајмљеног капитала. Параметри на основу којих је утврђена стопа поврата на капитал приказани су у табели 11.

Табела 11. Стопа поврата на капитал

Rf - безризична каматна стопа	4,16%
β - бета коефицијент	0,63
Rm - тржишна премија ризика	4,43%
Kpp - коефицијент корекције	0,96
Цск – цијена сопственог капитала $Цск = Rf + \beta (Rm - Rf)$	4,33%
Цпк = цијена позајмљеног капитала	3,98%
СП – стопа поврата	4,13 %

Безризична каматна стопа R_f је просјечна каматна стопа која је остварена на Бањалучкој берзи хартија од вриједности а.д. Бања Лука у току 2021. године.

Подаци за β - бета коефицијент за електричну енергију и R_m - тржишна премија ризика утврђени су на основу података из Дамодарон базе података, узимајући у обзир чињеницу да је тржишна премија ризика у сектору електричне енергије нижа од опште тржишне премије ризика, као и да на основу историјских података у електроенергетском систему Републике Српске није било изражених ризика улагања и да је према томе ризик пословања за регулисану дјелатност дистрибуције мањи него за остале дјелатности.

Регулаторна комисија је утврдила Електро Крајини стопу поврата на капитал, према Методологији и параметрима приказаним у табели 11. у износу од 4,13%, умјесто захтијеваних 6,7%.

На основу препоручене регулативне основе из табеле 3. и препоручене стопе поврата из табеле 11. одобрава се поврат на капитал приказан у табели 12.

Табела 12. Поврат на капитал (KM)

ОПИС	2016.	ЗАХТЈЕВ	ОДОБРЕНО
Регулативна основа	407.536.279	458.012.816	353.277.125
КАПИТАЛ потребан за финансирање РО	407.536.279	458.012.816	322.107.229
Сопствени капитал	368.280.325	361.961.308	289.518.740
Позајмљени капитал (дуг. кред.)	39.255.954	96.051.508	32.588.489
Стопа поврата	3,51%	6,70%	4,13%
ПОВРАТ	14.324.468	30.686.859	13.309.990

Остали приход

Подносилац захтјева је навео да се вриједност осталих прихода у 2021. години односи на приходе од изградње прикључака, НОП-а, активирања и употребе учинака, прихода од закупнина и да је из износа укупних осталих прихода искључен је приход од донација. У захтјеву задржали остварени висину осталог прихода из разлога што није позната нова вриједност и даљи тренд раста цијена. Подносилац је сугерисао Регулаторној комисији да размотри искључивање и прихода од фондова за боловање.

Подносилац захтјева је у Коментарима навео да је износ осталог прихода паушално одређен и да не представља приход из ревизорских извјештаја. У коментарима је наведено да су поједине ставке осталих прихода неправилно утврђене, без уважавања корекције по основу прихода од донација.

Коментар подносиоца захтјева који се односио на износ препорученог осталог прихода није се могао прихватити, Регулаторна комисија користила је једнообразан приступ за све операторе дистрибутивног система у овом тарифном поступку.

Регулаторна комисија је утврдила остали приход као просјек остварених осталих пословних прихода за период 2019-2021. године, који су преузети из финансијских извјештај подносиоца захтјева, у износу од **8.968.423 КМ**.

Регулаторни годишњи потребан приход

У табели 13. дат је регулаторни годишњи потребан приход подносиоца захтјева утврђен према одобреним ставкама у претходном дијелу извјештаја у износу од **97.693.088 КМ**.

Табела 13. Регулаторни годишњи потребан приход (КМ)

ОДОБРЕНО 2016. (Рјешење)	73.272.078
ОДОБРЕНО 2016. (Образац Захтјева)	73.512.754
ОСТВАРЕНО 2021.	135.353.165
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	135.353.165
Трошкови пословне активности	93.351.521
Поврат на капитал	13.309.990
Остали приход	8.968.423
РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД - ОДОБРЕНО	97.693.088

Утврђивање трошкова коришћења преносне мреже

Пренесени трошкови преноса, Независног оператора система у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: НОС) системских и помоћних услуга (трошкови коришћења преносне мреже) израчунати од стране подносиоца захтјева приказани су у табели 14.

Табела 14. Пренесени трошкови - захтјев

ОДОБРЕНО 2016.	22.520.592
ОДОБРЕНО 2016. (Захтјев)	25.676.449
ОСТВАРЕНО 2021.	30.076.259
ЗАХТЈЕВ 2023-2025	26.298.439

Пренесени трошкови преноса, НОС-а и помоћних услуга (трошкови коришћења преносне мреже) су израчунати на основу електроенергетских величина планираних Електроенергетским билансом Електропривреде Републике Српске за тарифни период 2023-2025. годину, односно утврђеног плана дистрибуције и цијена за ове услуге које је утврдила Државна регулаторна комисија за електричну енергију.

У табели 15. приказана је основица за израчунавање трошкова коришћења преносне мреже, јединичне цијене за израчунавање трошкова и припадајући трошкови:

Табела 15. Пренесени трошкови - одобрено

ОПИС	ОДОБРЕНО
Основица за израчунавање трошкова коришћења преносне мреже	
Потрошња (kWh)	1.733.476.188
Преузимање са преноса (kWh)	1.605.646.188
Производња ДХЕ и МХЕ (kWh)	125.580.000
Преузимање на ДН из других система	2.250.000
Дистрибутивни губици (kWh)	170.405.245
Преузимање из преносне мреже за обрачун (kWh)	1.776.051.433
Збир неистовремених вршних оптерећења	3.972.375
Цијене коришћења преносне мреже	
Цијена преноса (KM/kWh)	0,0058
Цијена преноса (KM/kW)	1,4720
Цијена НОС-а (KM/kWh)	0,00078
Цијена преносних губитака (KM/kWh)	0,10900
Цијена СР и ТР (KM/kWh)	0,00479
Трошак коришћења преносне мреже	
Трошак преноса (преуз. из пр. мр.) (KM)	16.112.914
Трошак НОС-а (преуз. из прен. мр.) (KM)	1.390.648
Трошак преносних губитака, СР и ТР (KM)	14.237.952
Укупно коришћење преносне мреже (KM)	31.741.514

Дакле, на основу података из табеле 15. Регулаторна комисија је утврдила трошкове коришћења преносне мреже у износу од **31.741.514 KM**, уместо захтијеваних 26.298.439 KM.

Укупан потребан приход за одређивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској

Укупни потребан приход треба да обезбиједи оператору дистрибутивног система поуздан и ефикасан рада и развој електродистрибутивног система и као и адекватан квалитет снабдијевања електричном енергијом. Тарифни ставови треба да покрију трошкове дистрибутивне дјелатности (трошак дистрибутивне мреже и трошак оправданих дистрибутивних губитака) и трошкова коришћења преносне мреже који се преносе на дјелатност дистрибуције.

У табелама 16. и 17. приказан је укупан потребан приход за оператора дистрибутивног система Електрокрајину, који представља основ за одређивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској.

Табела 16. Укупни потребан приход (KM)

ОДОБРЕНО 2016.	96.027.521
ОДОБРЕНО 2016. (Захтјев)	99.189.203
ОСТВАРЕНО 2021.	137.076.975
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	161.651.604
РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД ОДС-а	97.693.088
ТРОШКОВИ ПРЕНОСНЕ МРЕЖЕ	31.741.514
УКУПНИ ПОТРЕБАН ПРИХОД	129.434.602

Табела 17. Укупан потребан приход по ставкама (KM)

Опис		ОДОБРЕНО 2016.	ОСТВАРЕЊЕ	ЗАХТЈЕВ	ОДОБРЕНО
			2021.	2023-2025.	2023-2025.
1	РЕГУЛАТИВНА ОСНОВА	407.536.279	448.979.897	458.012.816	353.277.125
2	Трошкови амортизације	25.790.116	26.562.098	29.000.000	28.200.000
3	Контролисани трошкови рада и одржавања	26.846.643	54.822.174	61.518.745	47.047.828
3.1	Трошкови материјала	2.431.604	3.620.289	6.375.000	4.000.958
3.2	Трошкови зарада и накнада зарада	18.135.894	37.165.300	44.243.745	32.193.676
3.3.	Трошкови производних услуга	2.223.376	6.860.380	6.020.000	6.037.101
3.4.	Нематеријални трошкови (дио)	3.107.556	6.227.992	3.931.787	3.867.880
3.5.	Нематеријални трошкови (вертикално интегрисано предузеће)	948.213	948.213	948.213	0
3.6.	Трошкови развоја који се не капитализују	-	-	-	948.213
3К	Контролисани трошкови рада и одржавања са коеф. еф. 1%	-	-	-	46.577.349
4	Неконтролисани трошкови рада и одржавања (немат. трошкови - дио)	-	-	-	-
5	Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (трошак дистрибутивних губитака)	11.195.615	16.445.007	21.800.558	18.574.172
5.1.	Количина (kWh)	196.414.298	259.365.736	211.450.609	170.405.245
5.2.	Цијена (KM/kWh)	0,0570	0,0570	0,1031	0,1090
6	УКУПНО ТРОШКОВИ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ (2)+(3К)+(4)+(5)	63.832.374	97.829.279	112.319.303	93.351.521
7	Вриједност капитала	427.546.279	448.977.897	458.012.816	322.107.229
8	Стопа поврата WACC (%)	3,40%	3,40%	6,70%	4,13%
9	ПОВРАТ НА КАПИТАЛ	13.845.703	16.824.434	30.686.859	13.309.990
10	ОСТАЛИ ПРИХОД	4.165.323	7.652.997	7.652.997	8.968.423
11	РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД ОДС-а (6)+(9)-(10)	73.512.754	107.000.716	135.353.165	97.693.088
12	ТРОШКОВИ ПРЕНОСНЕ МРЕЖЕ	25.676.449	30.076.259	26.298.439	31.741.514
13	УКУПНИ ПОТРЕБАН ПРИХОД (11)+(12)	99.189.203	137.076.975	161.651.604	129.434.602

14	План дистрибуције ел. ен. (kWh)	1.494.961.359	1.682.220.398	1.665.170.123	1.733.476.188
15	Просјечна цијена (KM/kWh) (13)/(14)	0,0663	0,0815	0,0971	0,0747

Расподјела трошкова дистрибутивне дјелатности на тарифне елементе и категорије потрошње

Подносилац захтјева није у свом захтјеву доставио приједлог јединствених тарифних ставова по тарифним групама, а како је навео разлог је у чињеници да постоји потреба за провођењем поступка током којег ће бити утврђене потребе промјене тарифног система, како би исти био у цјелости усклађен са новом Методологијом, али и размотрена питања измјена у вези са корекцијом односа висине накнада у вишој и нижој сезони, вишем и нижем дневном тарифном ставу, те оптимизација броја тарифних група у које се сврставају корисници система на 0,4 kV напону.

Регулаторна комисија је 30. новембра 2022. године донијела Тарифни систем за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже, а када је у питању начин расподјеле трошкова дистрибутивне дјелатности на тарифне елементе и категорије потрошње Регулаторна комисија је одлучила да користи исти принцип као у претходним тарифним поступцима, а што је приказано у наставку.

Трошкови дистрибутивне дјелатности у висини одобреног потребног прихода се распоређују на категорије потрошње и групе купаца сразмјерно трошковима које проузрокују систему.

Начин расподјеле зависи од расположивих података и заснива се на граничним трошковима (трошкови будућих промјена) или оствареним трошковима.

Расподјела трошкова дистрибутивног капацитета на категорије потрошње и тарифне групе урађена је на основу анализе граничног трошка дистрибутивног капацитета (из претходног тарифног поступка), анализе оптерећења категорија потрошње и тарифних група (неистовремено вршно оптерећење, истовремено вршно оптерећење, коефицијенти истовремености унутар категорија и група, коефицијенти истовремености категорије и групе у односу на систем). Цијена дистрибутивног капацитета је утврђена усклађивањем потребног прихода дистрибуције са приходом по граничном трошку, примјеном коефицијента корекције на гранични трошак капацитета сваке категорије потрошње.

Расподјела трошкова дистрибутивне мреже на тарифне елементе извршена је према природи трошка, тако што су фиксни трошкови, а то су трошкови дистрибутивног капацитета, приписани тарифном елементу обрачунска снага, а варијабилни трошкови, а то су трошкови губитака електричне енергије у мрежи, приписани тарифном елементу активна електрична енергија, док су трошкови преносне мреже приписани тарифним елементима обрачунска снага и активна електрична енергија у омјеру у ком је то утврђено од стране ДЕРК-а.

За кориснике дистрибутивног система којима се обрачунска снага утврђује мјерењем, цијена дистрибутивног капацитета (цијена обрачунске снаге) једнака је овако утврђеној цијени.

За кориснике којима се обрачунска снага не утврђује мјерењем, дио трошкова дистрибутивног капацитета настао као разлика укупног дистрибутивног трошка и трошка годишње пројектоване потрошње настале на бази неистовременог вршног оптерећења и припадајући трошкови преноса прераспоредени су у односу 55% на обрачунску снагу, а 45% на активну електричну енергију. Наиме, иако је по својој природи трошак коришћења дистрибутивне мреже фиксан и не зависи од потрошње

крајњег купца већ само од снаге која је за њега резервисана, с обзиром да мјерење снаге не постоји за све купце, неоправдано је за купце којима се снага не мјери већи дио ових трошкова обрачунавати кроз снагу, тј. у овом случају у фиксном износу, јер се износ обрачунске снаге утврђује на основу анализе оптерећења једнако за све купце у једној групи потрошње на основу просјечних показатеља. Пракса да се дио трошкова дистрибутивне мреже распоређује на варијабилни дио (по kWh) присутна је у свим земљама окружењу и Европске Уније, при чему се проценат расподеле разликује од земље до земље.

Трошак губитака електричне енергије је распоређен сразмјерно препорученим оправданим процентима техничких губитака по напонским нивоима, док је трошак комерцијалних губитака распоређен равномерно на све категорије потрошње.

На основу претходно наведеног и Тарифног система извршиће се расподела укупних трошкова подносица захтјева на тарифне елементе, категорије потрошње и тарифне групе и утврдити јединствени тарифни ставови за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској.

Правна поука се заснива на одредби члана 25. Закона о енергетици, те члану 5. и 15. Закона о управним споровима (Службени гласник Републике Српске, број 109/05 и 63/11).

Поука о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно. Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Предсједник

Владислав Владичић